

İKİNCİ BÖLÜM

KARAR

HÜSEYİN GÜNEŞ ÖZMEN BAŞVURUSU

Başvuru Numarası	: 2014/1514
Karar Tarihi	: 22/9/2016
Başkan	: Engin YILDIRIM
Üyeler	: Serdar ÖZGÜLDÜR Osman Alifeyyaz PAKSÜT Muammer TOPAL M. Emin KUZ
Raportör	: Akif YILDIRIM
Başvurucu	: Hüseyin Güneş ÖZMEN

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru, tutukluluğun tüm yargılama süresince devam etmesi nedeniyle kişi hürriyeti ve güvenliği hakkının; hâkimin reddi taleplerinin ilgili hâkimlerin de katılımıyla reddedilmesi ve taraflı biçimde yargılanma nedeniyle tarafsız bir mahkemede yargılanma hakkının; tanık dinlenmesi ve kovuşturmanın genişletilmesi taleplerinin kabul edilmemesi, savunma için kısıtlı süre verilmesi, yargılamanın yürütülmesinde aksaklıklar bulunması, ceza miktarının haksız biçimde belirlenmesi, gerekçeli kararın tebliğ edilmemesi nedenleriyle tanık dinletme hakkıyla ilişkili olarak hakkaniyete uygun yargılanma hakkının; Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı tebliğnamesinin ve Yargıtaydaki duruşma gününün bildirilmemesi nedenleriyle silahların eşitliği ve çelişmeli yargılama ilkesi ile duruşmalı yargılama hakkının ihlal edildiği iddialarına ilişkindir.

II. BAŞVURU SÜRECİ

2. Başvuru 23/1/2014 tarihinde İstanbul 4. Ağır Ceza Mahkemesi vasıtasıyla yapılmıştır. Başvuru formu ve eklerinin idari yönden yapılan ön incelemesi neticesinde başvurunun Komisyona sunulmasına engel teşkil edecek bir eksikliğinin bulunmadığı tespit edilmiştir.

3. İkinci Bölüm Birinci Komisyonunca 23/2/2015 tarihinde, başvurunun adli yardım talebinin kabulüne karar verilmiştir.

4. İkinci Bölüm Birinci Komisyonunca 23/2/2015 tarihinde, başvurunun kabul edilebilirlik incelemesinin Bölüm tarafından yapılmasına karar verilmiştir.

5. Bölüm Başkanı tarafından 11/3/2016 tarihinde, başvurunun kabul edilebilirlik ve esas incelemesinin birlikte yapılmasına karar verilmiştir.

6. Başvuru belgelerinin bir örneği bilgi için Adalet Bakanlığına (Bakanlık) gönderilmiştir. Bakanlığın 21/3/2016 tarihli yazısında başvuru hakkında görüş sunulmayacağı bildirilmiştir.

III. OLAY VE OLGULAR

A. Olaylar

7. Başvuru formu ve eklerinde ifade edildiği şekliyle ilgili olaylar özetle şöyledir:
8. Başvurucu, ayrı yaşadığı eşini silahla öldürmekten dolayı 23/2/2008 tarihinde tutuklanmıştır.
9. İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı 7/3/2008 tarihinde, tasarlayarak insan öldürme suçundan iddianame düzenlemiştir.
10. İstanbul 4. Ağır Ceza Mahkemesi (Mahkeme), başvurunun ceza ehliyetine ilişkin inceleme yaptırmıştır. Adli Tıp Kurumunun 23/3/2009 tarihli raporunda, mevcut raporlar ve iki kez yapılan muayenesi sonucunda başvurunun ceza sorumluluğunu kaldıracak veya azaltacak herhangi bir bulguya rastlanmadığı sonucuna ulaşılmıştır.
11. Yargılama aşamasında, başvuru ile maktul ve ailesi arasında yaşanan sorunlara ve öldürme olayının gerçekleşme anına ilişkin olarak maktulün anne ve babası da dâhil olmak üzere tanıklar dinlenilmiştir.
12. Mahkeme 28/7/2009 tarihli ve E.2008/114, K.2009/207 sayılı kararıyla tasarlayarak öldürme suçundan başvurunun mahkûmiyetine hükmetmiştir.
13. Yargıtay 1. Ceza Dairesi 2/11/2011 tarihli ve E.2011/4624, K.2011/6534 sayılı ilâmıyla tasarlayarak öldürme hususunun sübut bulmadığı gerekçesiyle kararı bozmuştur. Başvurunun eksik inceleme yapıldığına, savunma hakkının kısıtlandığına, adil yargılama hakkının elinden alındığına, tahrikin varlığına, takdiri indirim nedenlerinin uygulanmadığına, ceza ehliyetinin yeterince araştırılmadığına, olay anında cınnet geçirdiğine yönelik temyiz itirazları yerinde görülmemiştir.
14. Başvurucu, bozma sonrasındaki 22/2/2011 tarihli duruşmada sesli ve görüntülü kayıt yapılmasını ve kadın örgütlerinin baskısıyla aleyhinde haberler çıkarılarak Mahkemenin baskı altına alınmaya çalışıldığını belirterek bu yöndeki yayınların durdurulmasını talep etmiştir. İstanbul 4. Ağır Ceza Mahkemesi gerek bulunmadığını değerlendirdiğinden duruşmanın kaydedilmesi talebini, ayrıca dosya üzerinde gizlilik kararı bulunmaması ve gerektiği hâllerde haberlere ilişkin suç duyurusu yapılabileceği gerekçesiyle de yayın yasağı talebini reddetmiştir.
15. Başvurucu, Mahkemeye sunduğu dilekçeyle öldüğü gün eşine mesaj atan kişinin tespitini, olaya ilişkin ifade veren tanıkların tekrar dinlenilmesini, ayrıca maktulle birlikte olduğunu ileri sürdüğü bir kişinin dinlenilmesini, maktul ve ailesi tarafından rahatsız edildiğine ilişkin tanıklarının ifadesinin alınmasını, maktulün hamile olup olmadığına dair otopsi yapılmasını, olay yerinde keşif yapılmasını ve bazı belgelerin getirilmesini talep etmiştir. Başvurucu, Mahkeme heyetindeki iki üyeye yönelik olarak bozulan mahkûmiyet kararında yer almaları, üye S.G.nin avukat olan eşinin davaya müdahil olan kadın hakları savunucusu derneklerin savunucusu ve üyesi olması nedeniyle ve üye O.A.nın 22/7/2008 ve 21/2/2012 tarihli duruşmalardaki davranışlarını ileri sürerek hâkimin reddi talebinde de bulunmuştur.
16. İstanbul 4. Ağır Ceza Mahkemesi 20/3/2012 tarihli duruşmada, evvelki karara katılmış olmanın hâkimin reddi gerekçesi olmayacağı ve 2008 yılındaki duruşma yönünden talebin süresinde yapılmadığı gerekçeleriyle talepleri kabul etmemiştir.

21/2/2012 tarihli duruşmayı ilgilendiren talep bakımından ise dosyanın bir karar verilmek üzere İstanbul 5. Ağır Ceza Mahkemesine gönderilmesine karar verilmiştir. Kovuşturmanın genişletilmesi talebinin daha sonraki aşamada inceleneceği belirtilmiştir.

17. İstanbul 5. Ağır Ceza Mahkemesi 23/3/2012 tarihli kararıyla soyut gerekçelere dayanması nedeniyle başvurunun hâkimin reddi talebini reddetmiştir. İstanbul 6. Ağır Ceza Mahkemesi 9/4/2012 tarihinde kararı uygun bulmuştur.

18. İstanbul 4. Ağır Ceza Mahkemesi 16/4/2012 tarihli duruşmada, delillerin ortaya konulması ve tartışılmasının daha önceki yargılama aşamasında yerine getirildiği, toplanması istenen delillerin sonradan öğrenilen veya ortaya çıkan bir olaya ilişkin olmadığı, bozma ilâmında eksik inceleme iddialarının yerinde olmadığını belirtildiği gerekçeleriyle kovuşturmanın genişletilmesine gerek görmemiştir.

19. İstanbul 4. Ağır Ceza Mahkemesi 23/5/2012 tarihli ve E.2011/440, K.2012/203 sayılı kararıyla kasten öldürme suçundan başvuruca müebbet hapis cezasına mahkûm etmiştir. Mahkeme kararını, dosyadaki raporlar ile tanıkların olayın oluş şekline ve başvuruca ile maktul arasında yaşanan sorunlara dair beyanlarına dayandırmıştır.

20. Mahkeme, başvuruca ile maktul ve maktulün ailesi arasında müşterek çocuğun bakımı da dâhil olmak üzere boşanma sürecinde adli makamlara yansımış uyuşmazlıklar bulunduğunu, sanık hakkında işlemler yapıldığını, başvuruca olay günü maktulenin okuduğu tıp fakültesindeki dersinden çıkışını beklediği, odadan çıkışının ardından iki ayrı şarjördeki mermilerle ateş etmek suretiyle onu öldürdüğünü belirtmiştir. Ağır Ceza Mahkemesi, başvuruca ceza ehliyetine ilişkin olarak bozma öncesi alınan raporu ve Yargıtay ilamını dikkate alarak başvuruca olay anındaki ceza ehliyetinin tam olduğuna hükmetmiştir. Takdiri indirim yönünden ise başvuruca soğukkanlı bir ruh haliyle eylemi işlediği, maktuleye tıbbi yardım yapılmasını engellemek amacıyla silahla başında beklediği, son aşamada pişman olduğuna dair beyanının samimi olmadığı gerekçeleriyle cezada herhangi bir indirim yapılmamıştır.

21. Mahkeme, haksız tahrik nedeniyle indirim yapılmasına aşağıdaki gerekçelerle gerek görmemiştir:

"Sanık ... maktülenin kendisi ile resmen evli olduğu halde, başkası ile yasak ilişki yaşadığını, bunu olay günü maktuleye sorduğunda, maktülenin kendisine cevap olarak bu durumun özel hayatı olduğunu, kendisini kiminle yatıp kalktığını ilgilendirmediğini, kendisini süründüreceğini ve ayrıca ortak çocuklarını bir daha kendisine göstermeyeceğini bu nedenle kendisinde ani oluşan hiddet ve kızgınlıkla olayı gerçekleştirdiğini, beyan etmiştir. Ancak, sanık maktülenin başkası ile olduğunu ileri sürdüğü ilişkisi konusunda [a]skerî inzibata verdiği ifadesinde de belirtmemiştir. Daha sonra bu hususu dile getirmiş ise de bu iddiayı doğrulayacak hiçbir delil veya emare ortaya koyamamıştır. Maktülenin başkası ile ilişkisi olduğuna dair iddiası tamamen alacağı cezanın miktarını değiştirmesine yönelik bir iddia olduğu görüldüğü ve bu anlamdaki beyanları dışında hiçbir inandırıcı ve akla uygun deliller bulunmadığı görülmüştür. Birçok tanık dinlenmesine rağmen hiç bir tanık bu konuda[n] söz etmemiştir. Maktülenin başkası ile ilişkisi olduğu konusunda herhangi yazılı belge mektup, video görüntüsü veya fotoğraf gibi deliller de bulunmamıştır. Maktülenin sarf ettiğini iddia edilen sözler ... sanığın soyut iddiası dışında [h]içbir şekilde tespit edilemediği gibi sanığın yapısı ve

duruşmalarda verdiği izlenimlere göre de maktulenin sanığa karşı bu şekilde sözler saf etmesi de inandırıcı görülmemektedir. Dolayısı ile sanığın maktül tarafından yaratılan haksız tahrike yönelik savunmasının inandırıcı bulunmadığı kanaatine varılmıştır. Ayrıca [Y]argıtay ilamında da bu husustaki itiraz reddedilerek tartışmaya son verilmiştir."

22. Başvurucu, resen de temyize tabi olan bu kararı, soruşturmanın genişletilmesi taleplerinin reddedildiğini, haksız tahrik uygulamasında hata yapıldığını ve lehe hususların değerlendirilmediğini belirterek temyiz etmiş ve duruşma talebinde bulunmuştur.

23. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının hazırladığı tebliğname ve duruşma günü başvurusunun müdafisine tebliğ edilmiştir.

24. Yargıtay 1. Ceza Dairesi, başvurusunun müdafininin de katılımıyla duruşmalı olarak yaptığı temyiz incelemesinin ardından 13/11/2013 tarihli ve E.2013/3289, K.2013/6214 sayılı ilamıyla hükmü onamıştır. Yargıtay, temyiz dilekçesinde ve duruşmada dile getirilen eksik incelemeye, tahrikin varlığına, başvurusunun ceza ehliyetinin araştırılması gerektiğine, takdiri indirim nedenlerinin uygulanması zorunluluğuna ve diğer hususlara dair iddiaları esasa etkili bulmamıştır.

25. Başvurucu 8/1/2014 tarihinde nihai karardan haberdar olduğunu belirtmiştir. Dosya içerisinde başvurusunun daha erken bir tarihte Yargıtay ilamını öğrendiğini gösteren herhangi bir bilgiye rastlanmamıştır.

26. Başvurucu 23/1/2014 tarihinde bireysel başvuruda bulunmuştur.

B. İlgili Hukuk

27. 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun "*Haksız tahrik*" kenar başlıklı 29. maddesi şöyledir:

"Haksız bir fiilin meydana getirdiği hiddet veya şiddetli elemnin etkisi altında suç işleyen kimseye, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası yerine onsekiz yıldan yirmidört yıla ve müebbet hapis cezası yerine oniki yıldan onsekiz yıla kadar hapis cezası verilir. Diğer hallerde verilecek cezanın dörtte birinden dörtte üçüne kadarı indirilir."

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

28. Mahkemenin 22/9/2016 tarihinde yapmış olduğu toplantıda başvuru incelenip gereği düşünüldü:

A. Başvurucunun İddiaları

29. Başvurucu, tahliyesi yönünde talepte bulunmasına rağmen beş yıl sekiz aydan fazla bir süre tutuklu yargılandığını, bozmaya konu karar öncesinde savunmasının hazırlanması için verilen sürenin bir haftayla sınırlı tutulduğunu, hâkimin reddi talebinin ilgili hâkimlerin katılımıyla reddedildiğini ve taraflı bir yargılama sonucunda indirim sebeplerinin hakkında uygulanmadığını, duruşmaların kayda alınması ve yayın yasağı taleplerinin kabul edilmediğini, duruşma esnasında karşı tarafın müdahaleleriyle karşılaşıldığını, tanık dinlenilmesi ile otopsi ve keşif yapılması gibi taleplerinin reddedildiğini, savunma ve müdahil tarafın konumunun etkisiyle ağır bir cezadan uygulandığını, gerekçeli kararın, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının tebliğnamesinin ve duruşma gününün kendisine tebliğ edilmediğini belirterek savunma, adil yargılama, kişi hürriyeti ve güvenliği haklarının ve eşitlik ilkesinin ihlal edildiğini ileri sürmüştür. Başvurucu bu nedenlerle ayrı ayrı 100.000'er TL maddi ve manevi tazminat talebinde bulunmuştur.

B. Değerlendirme

1. Kabul Edilebilirlik Yönünden

a. Kişi Hürriyeti ve Güvenliği Hakkının İhlal Edildiğine İlişkin

İddia

30. Başvurucu, münhasıran tüm yargılama süresince tutuklu tutulması nedeniyle kişi hürriyeti ve güvenliği hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

31. 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un geçici 1. maddesinin (8) numaralı fıkrası uyarınca Anayasa Mahkemesinin zaman bakımından yetkisinin başlangıcı 23/9/2012 olup bu tarihten sonra kesinleşen nihai işlem ve kararlar aleyhine yapılan bireysel başvurular incelenebilir (*Zafer Öztürk*, B. No: 2012/51, 25/12/2012, § 17).

32. Somut olayda başvurunun bir suç isnadına bağlı tutukluluğu, ilk derece mahkemesinin karar verdiği 23/5/2012 tarihinde, yani bireysel başvuruların incelenmeye başlandığı tarihin öncesinde sona ermiştir (bkz. § 19; *Murat Narman*, B. No: 2012/1137, 2/7/2013, § 66).

33. Açıklanan nedenlerle başvurunun bu kısmının zaman bakımından yetkisizlik nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar verilmesi gerekir.

b. Adil Yargılanma Hakkının İhlal Edildiğine İlişkin İddialar

i. Tarafsız Bir Mahkemede Yargılanma Hakkının İhlal Edildiğine İlişkin İddia

34. Başvurucu; hâkimin reddi taleplerinin ilgili kişilerin de katılımıyla oluşan heyetçe reddedildiğini, üye hâkimlerden S.G.nin eşinin davaya müdahil olan derneklerin savunucusu ve üyesi olması nedeniyle yanlı biçimde yargıldığını belirterek tarafsız bir mahkemede yargılanma hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

35. Bireysel başvurunun ikincil niteliğinin bir sonucu olarak olağan kanun yollarında ve mahkemeler önünde ileri sürülmeyen iddialar ile bu mahkemelere sunulmayan bilgi ve belgeler bireysel başvuru konusu edilemez (*Bayram Gök*, B. No: 2012/946, 26/3/2013, § 20).

36. Dosya içinde başvuruya konu olay bakımından kabul edilmeyen hâkimin reddi taleplerine ve taraflı yargılama yapıldığına ilişkin şikâyetlerin temyiz dilekçesinde veya Yargıtaydaki duruşma esnasında dile getirildiğine dair herhangi bir bilgi veya belge bulunmamaktadır.

37. Bu itibarla yargılama makamlarına iddia edilen hak ihlallerinin temyiz aşamasında düzeltilmesi imkânı tanınmaksızın başvuruda bulunulduğu anlaşılmaktadır. Diğer bir ifadeyle bireysel başvuruya konu edilen şikâyetler, derece mahkemeleri önünde ileri sürülmeksizin ilk defa bireysel başvuru aşamasında dile getirilmiştir (*Metin Polat*, B. No: 2013/1145, 10/6/2015, § 25). Hükmedilen ceza miktarı dolayısıyla kararın resen temyiz incelemesine tabi olmasının veya dilekçede belirtilenlerin haricindeki hususların da Yargıtay tarafından dikkate alınması gereğinin, başvurunun temyiz mahkemesi önünde ihlal iddialarını en azından öz olarak ileri sürme yükümlülüğünü ortadan kaldırdığı söylenemez (*Sönmez Kaşıkçı*, B. No: 2014/466, 8/6/2016, § 40).

38. Açıklanan nedenlerle başvurunun iddiasının başvuru yollarının tüketilmemesi nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar verilmesi gerekir.

ii. Silahların Eşitliği ve Çelişmeli Yargılama İlkelerinin ve Duruşmalı Yargılama Hakkının İhlal Edildiğine İlişkin İddialar

40. Başvurucu, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından hazırlanan tebliğnamenin ve Yargıtaydaki duruşma tarihinin kendisine tebliğ edilmemesi nedeniyle silahların eşitliği ve çelişmeli yargılama ilkeleri ile duruşmalı yargılama hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

41. Başvurucu ayrıca gerekçeli kararın kendisine tebliğ edilmediğini de şikâyet etmiştir.

41. 6216 sayılı Kanun'un 48. maddesinin (2) numaralı fıkrasının ilgili kısmı şöyledir:

"Mahkeme, ... açıkça dayanaktan yoksun başvuruların kabul edilemezliğine karar verebilir."

42. "Hakkaniyete uygun yargılanma"nın temel unsuru, yargılamanın "çelişmeli" olması ve taraflar arasında "silahların eşitliği"nin sağlanmasıdır. Silahların eşitliği ilkesinin tamamlayıcısı olan çelişmeli yargılanma hakkı, kural olarak bir hukuk ya da ceza davasında tüm taraflara, gösterilen kanıtlar ve sunulan görüşler hakkında bilgi sahibi olma ve bunlarla ilgili görüş bildirebilme imkânı vermektedir (*Concept Otomotiv Mühendislik İnşaat Ltd. Şti.*, B. No: 2014/12348, 22/1/2015, §§ 18, 19).

43. Öte yandan Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan adil yargılanma hakkının temel unsurlarından biri de Anayasa'nın 141. maddesinde düzenlenen yargılamanın açık ve duruşmalı yapılması ilkesidir.

44. Mevcut başvuruda, gerek tebliğnamenin gerekse Yargıtayda yapılacak duruşma tarihi başvurunun müdafisine tebliğ edilmiş ve müdafî duruşmaya katılarak başvurunun savunmasını yapmıştır (bkz. §§ 23, 24). Gerekçeli karar da başvuru müdafisine 12/8/2012 tarihinde tebliğ edilmiştir. Bu itibarla başvurucuya da ayrıca tebligat yapılmamış olmasının silahların eşitliği ve çelişmeli yargılama ilkesi ile duruşmalı yargılama hakkına aykırılık oluşturduğu ve bir bütün olarak yargılamanın adilliğine hâle getirdiği söylenemez.

45. Açıklanan nedenlerle başvurunun bu kısmının *açıkça dayanaktan yoksun olması* nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar verilmesi gerekir.

iii. Yargılamanın Sonucunun Adil Olmadığına ve Savunma Hakkının İhlal Edildiğine İlişkin İddialar

46. Başvurucu, hakkında takdiri indirim nedenlerinin uygulanmadığını ve kadın derneklerinin baskısı altında cezalandırıldığını belirterek adil yargılanma hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

47. Anayasa'nın 148. maddesinin dördüncü fıkrasında, kanun yolunda gözetilmesi gereken hususlara ilişkin şikâyetlerin bireysel başvuruda incelenemeyeceği belirtilmiştir. Bu kapsamda ilke olarak mahkemeler önünde dava konusu yapılmış maddi olay ve olguların kanıtlanması, delillerin değerlendirilmesi, hukuk kurallarının yorumlanması ve uygulanması ile uyumsuzlukla ilgili varılan sonucun adil olup olmaması bireysel başvuru konusu olamaz. Ancak bireysel başvuru kapsamındaki hak ve özgürlüklere müdahale teşkil eden, bariz takdir hatası veya açık keyfilik içeren tespit ve sonuçlar bu kapsamda değildir (*Ahmet Sağlam*, B. No: 2013/3351, 18/9/2013, § 42).

48. Başvurucu tarafından ileri sürülen ihlal iddialarının yukarıda belirtilen içtihat kapsamında kanun yolu şikâyeti niteliğinde olduğu anlaşılmaktadır.

49. Başvurucu ayrıca savunma yapmak için yeterli sürelerden faydalandırılmadığını ileri sürmüştür.

50. Savunma hakkı Anayasa'nın 36. maddesinde düzenlenmiş olup ceza yargılamasında savunma hakkının güvence altına alınması demokratik toplumun temel bir ilkesidir. Bu sebeple hakkaniyete uygun bir yargılamanın gerçekleştirilebilmesi için, savunma hakkının tam ve etkili bir biçimde kullanılmasının sağlanması gerekir (*Erol Aydeğer*, B. No: 2013/4784, 7/3/2014, § 32).

51. Ceza yargılamasının temel koşulu, şüpheli veya sanığa suçlamanın niteliği ve sebebinin ayrıntılı bir biçimde bildirilmesidir. Ceza kovuşturmasında iddianamenin tebliğ edilmesiyle sanığın, suçlamalardan haberdar olduğu kabul edilmektedir. Ayrıca, sanığa ve müdafine savunma için gerekli hazırlıkları yapabilecekleri sürenin verilmesi gerekmektedir (*Erol Aydeğer*, §§ 35-38).

52. Somut olayda başvurusunun hakkındaki suçlamanın nedenleri ve niteliği hakkında bilgilendirildiği, duruşmada hazır bulunmasının sağlandığı, savunmasını hazırlaması için gerekli süre ve imkanlardan faydalandırıldığı tespit edildiğinden savunma hakkına yönelik bir ihlal olmadığını açık olduğu anlaşılmaktadır.

52. Açıklanan nedenlerle başvurunun bu kısmının, diğer kabul edilebilirlik koşulları yönünden incelenmeksizin *açıkça dayanaktan yoksun olması* nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar verilmesi gerekir.

iv. Hakkaniyete Uygun Yargılanma Hakkının İhlal Edildiğine İlişkin İddia

53. Başvurucu, diğer hususların yanı sıra tanık dinletilmesi ve kovuşturmanın genişletilmesi taleplerinin reddedilmesi nedeniyle hakkaniyete uygun yargılanma hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

54. Açıkça dayanaktan yoksun olmadığı ve kabul edilemezliğine karar verilmesini gerektirecek başka bir neden de bulunmadığı anlaşılan başvurusunun iddiasının kabul edilebilir olduğuna karar verilmesi gerekir.

3. Esas Yönünden

55. Başvurucu, haksız tahrik indirimi sonucunu doğurabilecek nitelikteki taleplerinin reddedilmesi nedeniyle hakkaniyete uygun yargılanma hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

56. Anayasa'nın 36. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

"Herkes, meşru vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddia ve savunma ile adil yargılanma hakkına sahiptir."

57. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (Sözleşme) "*Adil yargılanma hakkı*" başlıklı 6. maddesinin ilgili kısımları şöyledir:

"1. Herkes davasının, ... cezai alanda kendisine yöneltilen suçlamaların esası konusunda karar verecek olan, ... bir mahkeme tarafından, hakkaniyete uygun ve kamuya açık olarak, ... görülmesini isteme hakkına sahiptir."

...

3. Bir suç ile itham edilen herkes aşağıdaki asgari haklara sahiptir:

...

d) ... savunma tanıklarının da iddia tanıklarıyla aynı koşullar altında davet edilmelerinin ve dinlenmelerinin sağlanmasını istemek;"

58. Hakkaniyete uygun bir yargılama için yargılama makamları yargılamanın taraflarınca ileri sürülen iddiaları ve gösterdikleri delilleri gereği gibi incelemek zorundadır. Bununla birlikte belirli bir davaya ilişkin olarak delilleri değerlendirme ve gösterilmek istenen delilin davayla ilgili olup olmadığına karar verme yetkisi esasen derece mahkemelerine aittir (*Muhittin Kaya ve Muhittin Kaya İnşaat Taahhüt Madencilik Gıda Turizm Pazarlama Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti.*, B. No: 2013/1213, 4/12/2013, § 27).

59. Aynı biçimde tanıkların dinlenmek üzere çağırılmasının uygun olup olmadığının değerlendirilmesi kural olarak derece mahkemelerinin takdir yetkisi dâhilindedir. Mahkemeler, somut davadaki maddi gerçeğin ortaya çıkmasına yardımcı olmayacağını değerlendirdiği savunma tanıklarının dinlenmesi talebini reddedebilir. Dolayısıyla bir sanığın bazı tanıkları dinlemediğinden şikâyet etmesi yeterli olmayıp ayrıca bu tanıkların dinlenmesinin niçin önemli olduğunu ve gerçeğin ortaya çıkması için niçin gerekli olduğunu açıklamak suretiyle tanık dinletme talebini desteklemelidir (*Atila Oğuz Boyalı*, B. No: 2013/99, 20/3/2014, § 54; *Ahmet Gökhan Rahtuvan*, B. No: 2014/4991, 20/6/2014, §§ 67, 68).

60. Sonuç olarak herhangi bir yargılamada geçerli olan delil sunma ve inceleme yöntemlerinin uygun olup olmadığını denetlemek Anayasa Mahkemesinin görevi kapsamında olmayıp Mahkemenin görevi başvuru konusu yargılamanın bütünlüğü içinde adil olup olmadığını değerlendirmektir. Genel anlamda hakkaniyete uygun bir yargılamanın yürütülebilmesi için silahların eşitliği ve çelişmeli yargılama ilkeleri ışığında taraflara iddialarını sunmak hususunda uygun olanakların sağlanması şarttır. Taraflara tanık delili de dâhil olmak üzere delillerini sunma ve inceleme noktasında da uygun imkânların tanınması gerekir. Bu anlamda delillere ilişkin dengesizlik veya hakkaniyetsizlik iddialarının da yargılamanın bütünü ışığında değerlendirilmesi gerekir (*Muhittin Kaya ve Muhittin Kaya İnşaat Taahhüt Madencilik Gıda Turizm Pazarlama Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti.*, § 27).

61. Somut başvuruya konu uyuşmazlık bakımından başvuruca öldürme eylemini tahrik altında gerçekleştirdiğini iddia etmiş ve bu hususu kanıtlamak için tanık dinlenilmesi, telefon kayıtlarının incelenmesi ve otopsi yapılması gibi bazı tedbirlere başvurulmasını talep etmiştir (bkz. § 15). Mahkeme, delillere ilişkin tartışmanın yargılamanın daha önceki aşamalarında gerçekleştirildiği, yeni ortaya çıkan veya sonradan öğrenilen bir durumun olmadığı ve Yargıtayın bozma ilamında da delillerin toplanmasına ilişkin bir eksiklik görülmediği gerekçeleriyle kovuşturmanın genişletilmesine yönelik talepleri kabul etmemiştir (bkz. § 18).

62. Başvuruca hakkında haksız tahrik uygulaması yönünden incelenen iddialardan biri, maktulün olay anında sarf ettiği ileri sürülen sözlerdir. Başvuruca, olay esnasında eşinin söylediğini ileri sürdüğü sözlerle ilişkin olarak herhangi bir araştırma talebinde bulunmamıştır. Mahkeme, bu iddianın soyut kaldığını ve somut olayın özel koşullarında inandırıcı olmadığını değerlendirmiştir. Maktulün boşanma safhasında başka biriyle beraber olduğuna ilişkin diğer iddia ise başvurucaunun herhangi bir delil sunmadığı ve dinlenen tanıkların da bu konudan bahsetmediği gerekçeleriyle haksız tahrike esas alınmamıştır. Sonuç olarak başvurucaunun taleplerinin makul gerekçelerle reddedildiği anlaşılmaktadır.

63. Açıklanan nedenlerle Anayasa'nın 36. maddesinde güvenceye alınan hakkaniyete uygun yargılama hakkının ihlal edilmediğine karar verilmesi gerekir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. 1. Kişi hürriyeti ve güvenliği hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın *zaman bakımından yetkisizlik* nedeniyle KABUL EDİLEMEZ OLDUĞUNA,

2. Tarafsız bir mahkemede yargılanma hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın *başvuru yollarının tüketilmemesi* nedeniyle KABUL EDİLEMEZ OLDUĞUNA,

3. Silahların eşitliği ve çelişmeli yargılama ilkesi ile duruşmalı yargılama hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddiaların *açıkça dayanaktan yoksun olması* nedeniyle KABUL EDİLEMEZ OLDUĞUNA,

4. Yargılamanın sonucunun adil olmadığına ve savunma hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddiaların *açıkça dayanaktan yoksun olması* nedeniyle KABUL EDİLEMEZ OLDUĞUNA,

5. Hakkaniyete uygun yargılanma hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın KABUL EDİLEBİLİR OLDUĞUNA,

B. Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan hakkaniyete uygun yargılanma hakkının İHLAL EDİLMEDİĞİNE,

C. Kararın bir örneğinin Adalet Bakanlığına GÖNDERİLMESİNE,

D. 12/1/2011 tarihli ve 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 339. maddesinin (2) numaralı fıkrası uyarınca, tahsil edilmesi mağduriyetine neden olacağından başvuru hakkının yargılama giderlerini ödemekten TAMAMEN MUAF TUTULMASINA 22/9/2016 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan
Engin YILDIRIM

Üye
Serdar ÖZGÜLDÜR

Üye
Osman Alifeyyaz PAKSÜT

Üye
Muammer TOPAL

Üye
M. Emin KUZ